

Sygn. akt I CSK 82/21

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa T. M.
przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Przedsiębiorczości i Technologii
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 listopada 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 września 2020 r.,
sygn. akt I ACa (...)

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z błędnej wykładni i wadliwego zastosowania art. 481 § 1 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c., co spowodowało rażące naruszenie zasady pełnego naprawienia szkody rzeczywistej, której dotyczył art. 160 k.p.a. i pozbawiło powoda minimalnej rekompensaty doznanego uszczerbku w zakresie możliwości korzystania z należnego mu świadczenia pieniężnego od czerwca 2015 r., gdy mechanizm waloryzacji z art. 363 § 2 k.c. zrekompensował powodowi opóźnienie w wpłaceniu świadczenia kwotą dziesięciokrotnie niższą niż rekompensata, którą gwarantowało powodowi zasądzenie odsetek od daty wymagalności zasadnie żądanego odszkodowania w wysokości określonej w opinii biegłego z czerwca 2016 r.

Powód powołał się także na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które - w jego ocenie - „ma miejsce wówczas, gdy kwota zwaloryzowanego odszkodowania jest niższa niż suma kwot odszkodowania żądanego wcześniej i odsetek od kwoty tego odszkodowania od daty jego wymagalności”. Powód zaproponował zastosowanie w takiej sytuacji dwóch możliwych rozwiązań, które nie prowadzą do nieuzasadnionego wzbogacenia poszkodowanego: a) zasądzenie kwoty zwaloryzowanego odszkodowania jako należności głównej oraz zasądzenie odsetek od daty wymagalności kwoty zasadnie żądanego roszczenia odszkodowawczego do daty wyroku, a od daty wyroku odsetek od kwoty zwaloryzowanej; b) zasądzenie jako należności głównej kwoty pierwotnie żądanego (niższego niż zwaloryzowane) odszkodowania wraz z odsetkami od daty żądania jego zapłaty.

Teza skarżącego o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jak i o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczy bezpośrednio wykładni i zastosowania art. 363 § 2 k.c. oraz mających oparcie w tym przepisie mechanizmów kompensacji szkody, a także art. 481 § 1 k.c. i funkcji waloryzacyjnej pełnionej przez odsetki. Sformułowane przez skarżącego podstawy skargi kasacyjnej wykluczają się logicznie. W odniesieniu do tych samych przepisów nie można zarazem twierdzić, że wymagają one wykładni jako budzące istotne wątpliwości prawne i że zostały oczywiście naruszone przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie przez ich błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Obowiązkiem skarżącego powołującego się na tę przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wskazanie na zastosowany lub mający zastosowanie w sprawie przepis, który sąd drugiej instancji naruszył w stopniu kwalifikowanym w związku z niezasadnym zastosowaniem lub niezastosowaniem. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest jednak samo w sobie oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia i do istnienia takiego związku między wytykanym uchybieniem, a wynikiem postępowania w sprawie powinien zmierzać skarżący (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, niepubl.).

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu

interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Powód w niniejszej sprawie dochodził naprawienia szkody przez zasądzenie na jego rzecz odszkodowania w kwocie pieniężnej, którą oznaczył. W założeniu świadczenie odszkodowawcze ma spowodować przywrócenie w majątku poszkodowanego stanu, w jakim ten majątek znajdował się przed wystąpieniem zdarzenia szkodzącego. Ta właściwość odszkodowania nabiera znaczenia zwłaszcza wtedy, gdy ma ono skompensować wyłącznie szkodę rzeczywistą poszkodowanego, nie zaś także utracone przez niego korzyści. Zobowiązanie do naprawienia szkody wierzyciela pierwotnie nie jest zobowiązaniem pieniężnym; świadczenie pieniężne służy tylko umorzeniu tego zobowiązania. Jeżeli rozmiar szkody powoda wymagającej skompensowania zostanie oznaczony według stanu na dzień wyrokowania, to nie ma podstaw, by kwotę obliczoną jako odpowiadającą rozmiarowi szkody powoda zasądzać na jego rzecz z odsetkami od wcześniejszej daty. Data miarodajna dla ustalenia rozmiarów szkody jest w tym przypadku zarazem najwcześniejszą możliwą datą początku naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie wyrażonego w pieniądzu odszkodowania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 października 2016 r., I CSK 685/15, niepubl.).

Przewidziane w art. 481 § 1 k.c. uprawnienie do zażądania odsetek od świadczenia pieniężnego należnego wierzycielowi realizuje różne funkcje, w tym także waloryzacyjną. Ta funkcja odsetek nabiera znaczenia w czasie, gdy w otoczeniu gospodarczym stron zobowiązania mają miejsce procesy inflacyjne, powodujące deprecjację pieniądza, obniżenie się jego siły nabywczej i przez to także obniżenie wartości świadczenia pieniężnego, na które zasadnie mógłby liczyć wierzyciel. W okresie oczekiwania przez powoda na zakończenie procesu odszkodowawczego w niniejszej sprawie tego rodzaju procesy nie miały miejsca. Okresowo wskazywano nawet na deflację. Na powyższe zależności

gospodarcze i ich wpływ na wysokość szkody powoda zwracali także uwagę biegli powoływani w sprawie w celu jej oszacowania.

Ocenione przez Sąd Apelacyjny okoliczności sprawy miały zatem decydujący wpływ na to, jaką datę Sąd ten uznał za właściwą do oznaczenia momentu, w którym pozwany mógł popaść w opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego kompensującego - stosownie do art. 160 § 1 k.p.a. - rzeczywistą szkodę poniesioną przez powoda na skutek wydania wadliwej decyzji.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 108 i art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.